

Inhoud

Voorwoord	vii
Gebruikte symbolen	xi
1 De fysische achtergronden van elektromagnetische straling.....	1
1.1 Radiocommunicatie.....	1
1.2 Van elektrische netwerken naar velden.....	2
1.3 Vergelijkingen van Maxwell.....	6
1.4 Krachtlijnen.....	8
1.5 Golven.....	9
1.6 Elektrische golven op draden en in de vrije ruimte.....	14
1.7 Elektrisch korte antennes.....	18
1.8 Elektromagnetische straling.....	21
1.9 Warmteverliezen.....	23
1.10 Antenneïmpedantie.....	24
1.11 Stroomverdeling op dunne antennes.....	27
1.12 Berekening van het verre veld.....	28
1.13 Richtingsafhankelijke uitstraling.....	29
1.14 Richtingsafhankelijke ontvangst.....	33
1.15 Transmissie van vermogen tussen antennes in de vrije ruimte.....	34
1.16 Grote stralende, reflecterende of absorberende oppervlakken.....	35
1.17 Stelsels van antennes.....	39
1.18 Richtfactor van een groot stralend oppervlak met een reflecterend oppervlak erachter.....	40
1.19 Transmissie van vermogen tussen een groot stralend oppervlak en een groot absorberend oppervlak.....	43
1.20 Magnetischestroomvlak.....	44
1.21 Propagatie van golven.....	45
1.22 Uitstraling door een grote apertuur.....	47
1.23 Parabolische reflector.....	50
1.24 Lenzen.....	51
1.25 Breedbandige draadantennes.....	51
1.26 Antennes voor verschillende doeleinden en frequentiebereiken.....	52
1.27 Aarde en atmosfeer.....	55
1.28 Theorie en praktijk.....	55
Opgaven.....	57
2 De vergelijkingen van Maxwell.....	61
2.1 Concepten van elektromagnetische velden, en vergelijkingen.....	61
2.2 Vergelijkingen van Maxwell – algemeen en stationair.....	70
2.3 Differentiaalvergelijkingen en randvoorwaarden.....	71
2.4 Elektrische netwerken.....	72
2.5 Energiestroom.....	75
Opgaven.....	77

3	Vlakke golven	81
3.1	Classificatie van golven.....	81
3.2	Uniforme vlakke golven.....	81
3.3	Golven tussen parallelle strips.....	86
3.4	Golven geleid over parallelle draden.....	88
3.5	Eendimensionale transmissievergelijkingen	91
3.6	Reflectie	91
	Opgaven	94
4	Bolvormige golven.....	97
4.1	Inleiding	97
4.2	Vergelijkingen van Maxwell in bolcoördinaten	98
4.3	Rotatiesymmetrische velden.....	101
4.4	Velden die alleen afhangen van de afstand tot de oorsprong	102
4.5	Bolvormige golven op grote afstand van hun oorsprong	102
4.6	Bolvormige TEM-golven	104
4.7	Principale golven op niet-conische draden.....	107
4.8	TEM-golven op coaxiale cilinders	109
4.9	TEM-golven op parallelle draden.....	109
4.10	Principale golven op uiteenwijkende draden.....	110
4.11	Principale golven op kooiconstructies.....	111
4.12	Hogere-orde propagatiemodi.....	112
4.13	Een puntlading, een doublet en een elektrischestroomelement	115
4.14	Het verre veld van een elektrischestroomelement in de vrije ruimte	122
4.15	Vergelijking tussen vrijruimtegolven en principale golven op uiteenwijkende draden.....	122
4.16	Lijnen van vermogensstroom	123
4.17	Krachtlijnen van het elektrische veld	127
4.18	Spiegelbeeldtheorie	133
	Opgaven	134
5	Gerichte straling	141
5.1	Fundamentele formule.....	141
5.2	Stralingsintensiteit en uitgestraald vermogen.....	142
5.3	Stralingsintensiteit van een stroomelement	143
5.4	Door een stroomelement uitgestraald vermogen	144
5.5	Stralingspatroon.....	145
5.6	Isotrope straler	145
5.7	Golfinterferentie en gerichte straling.....	146
5.8	Stelsel factor	147
5.9	Lengtestralerpaar	148
5.10	Breedtestralerpaar.....	150
5.11	Uniform lineair stelsel met een progressieve fasevertraging.....	150
5.12	Uniform breedtestralerstelsel.....	152
5.13	Uniform lengtestralerstelsel	154
5.14	Continu stelsel	155
5.15	Rechthoekig stelsel.....	155
5.16	Berekening van het uitgestraalde vermogen.....	157
5.17	Asymptotisch benaderde formules voor het uitgestraalde vermogen.....	158

5.18	Energie en vermogen verbruikt in de opwekking van elektromagnetische golven	160
5.19	Tegenwerking van een elektrische stroom door de straling: de stralingsweerstand.....	161
5.20	Mutuele stralingsweerstand van twee stroomelementen	162
5.21	Momentenmethode voor berekening van het uitgestraalde vermogen	165
5.22	Toepassingen van de momentenmethode	168
5.23	Richtingsgevoelige ontvangst.....	170
5.24	Synthese van antennestelsels	172
	Referenties	175
	Opgaven	175
6	Richtfactor en effectieve oppervlakte.....	183
6.1	Richtfactor van een zendantenne	183
6.2	Efficiency	184
6.3	Vermogenswinst.....	185
6.4	Effectieve oppervlakte van een ontvangantenne	185
6.5	Formules voor vrijruimtetransmissie	187
6.6	Verband tussen richtfactor en effectieve oppervlakte	188
6.7	Aanvullende formules voor vrijruimtetransmissie	189
6.8	Richtfactor van een lengtestralerpaar	189
6.9	Richtfactor van een breedtestralerpaar	190
6.10	Verticaal element boven een ideaal geleidend aardvlak.....	191
6.11	Richtfactor van een breedtestralerstelsel	192
6.12	Richtfactor van een lengtestralerstelsel	194
6.13	Richtfactor van een continu lengtestralerstelsel	194
6.14	Richtfactor van een continu breedtestralerstelsel	196
6.15	Richtfactor van een continu rechthoekig breedtestralerstelsel	197
6.16	Straling van zich langs een draad voortbewegende stroomgolven.....	198
6.17	Richtfactor en de ruimtehoek ingenomen door de hoofdlob	199
6.18	Richtfactor en stralingsweerstand.....	200
6.19	Spanningswinst van een niet-vermogensaangepaste antenne.....	201
6.20	Supergerichte antennes.....	201
	Referenties.....	204
	Opgaven	204
7	Golven boven het aardoppervlak.....	207
7.1	Spiegelbeeldtheorie voor reflecties	207
7.2	Berekening van de reflectiecoëfficiënt.....	208
7.3	Reflectiecoëfficiënt voor reflectie tegen het aardoppervlak.....	212
7.4	Stralingspatroon.....	214
7.5	Radiotransmissie onder lage hoek	215
7.6	Voorover kantelen van een golf bij scherende inval	217
	Referenties.....	218
8	Antennestroom	219
8.1	De elektrische eigenschappen van antennes.....	219
8.2	Effect van de stroomverdeling op stralingspatroon en uitgestraald vermogen.....	219
8.3	Effect van de stroomverdeling op de aansluitimpedantie van de antenne.....	220
8.4	Factoren die de stroomverdeling beïnvloeden.....	221
8.5	Quasistatische en dynamische component van de elektrische veldsterkte	223

8.6 Een elektrischestroomelement.....	226
8.7 Een oneindig dunne stroomvoerende draad	229
8.8 Een dunne stroomvoerende draad	230
8.9 Exacte vergelijkingen voor de verdeling van quasistatische potentiaal en de dynamische component van de elektrische veldsterkte op een stelsel van parallelle dunne draden.....	232
8.10 Exacte vergelijkingen voor een stelsel van gekromde draden.....	233
8.11 Randvoorwaarden in knooppunten van een netwerk van draden	234
8.12 Randvoorwaarden ter plaatse van een lokale bron	234
8.13 Asymptotisch benaderde uitdrukkingen voor het veld aan het oppervlak van een dunne stroomvoerende draad.....	235
8.14 Asymptotisch benaderde uitdrukkingen voor potentiaal en stroom van een dunne draad	237
8.15 Bepaling van de karakteristieke impedantie van een draad.....	239
8.16 Asymptotisch benaderde formules voor de potentiaal- en stroomverdeling op een dunne draad	242
8.17 Coördinaten op een onderbroken draad.....	243
8.18 Asymptotisch benaderde stroomverdeling op een dipoolantenne	244
8.19 Asymptotisch benaderde stroomverdeling op een reflecterende antenne.....	248
8.20 Asymptotisch benaderde stroomverdeling op een ontvangantenne	249
8.21 Asymptotisch benaderde potentiaalverdeling op een dipoolantenne.....	250
8.22 Effect van uitstraling op de antennestroom.....	250
8.23 Eindeffecten in een dipool-zendantenne	251
8.24 Stroomverdeling op een antenne met een inductieve of capacatieve load.....	253
8.25 Asymptotisch benaderde formules voor de stroomverdeling op zwak gekoppelde netwerken van geleiders	254
8.26 Potentiaal en stroom voor dunne, sterk gekoppelde parallelle draden	257
8.27 Netwerken met sommige van de onderdelen sterk gekoppeld	259
8.28 Effect van een abrupte stap in de straal van de antenne	260
8.29 Enkele gelijke conclusies maar vanuit een ander gezichtspunt.....	262
8.30 Geleid en uitgestraald vermogen	265
8.31 Serieresonantie en parallelresonantie	267
8.32 Effect van geleiderweerstand op de antennestroom	270
8.33 Effect van zich dicht bij elkaar bevindende antenneklemmen	270
Opgaven	271
9 Impedantie, reciprociteit en equivalentie	277
9.1 Impedanties als functie van een complexe variabele.....	277
9.2 Nulpunten en punten met oneindige waarde van impedantiefuncties	279
9.3 Uitdrukkingen voor $Z(p)$ en $Y(p)$ in termen van nulpunten en polen	283
9.4 Serieresonantie en parallelresonantie in eenvoudige netwerken	291
9.5 Serieresonantie en parallelresonantie in uitgebreidere netwerken	295
9.6 Elektrisch kleine dipool- en lusantennes	296
9.7 Lineaire transducers	297
9.8 Reciprociteitstheorema's	300
9.9 Netwerkequivalentietheorema's	301
9.10 Reciprociteit van stroomverdelingen.....	304
9.11 Reflecterende antennes	306
9.12 Ontvangantennes	306
9.13 Reciprociteit van zenden en ontvangen.....	307

9.14 Reciprociteit van het stralingspatroon	307
Opgaven	308
10 Elektrisch kleine antennes	311
10.1 Elektrisch kleine antennes	311
10.2 Impedantie van een elektrisch kleine antenne	311
10.3 Capaciteit van een elektrisch kleine antenne	312
10.4 Stroom in een elektrisch kleine antenne	316
10.5 Stralingsweerstand en effectieve lengte van een elektrisch kleine antenne	317
10.6 Zelfinductie van een elektrisch kleine antenne	320
10.7 Berekening van de antennecapaciteit	321
10.8 Een tweede methode om de antennecapaciteit te berekenen	322
10.9 Elektrisch kleine lusantenne	329
10.10 Stralingsweerstand van een elektrisch kleine lus	330
10.11 Zelfinductie van een elektrisch kleine lus	331
10.12 Capaciteit van een elektrisch kleine lus	332
10.13 Praktische lusantennes	334
10.14 Effect van magnetische en diëlektrische materialen	336
10.15 Langegolfantennes	337
10.16 Meervoudig afgestemde antennes	339
Referenties	340
Opgaven	340
11 Zelfresonante antennes	343
11.1 Halvegolfantenne in de vrije ruimte en overeenkomstige kwartgolf verticale antenne boven aarde	343
11.2 Stralingspatroon van een sinusvormig verdeelde stroom	345
11.3 Stralingspatroon van een halvegolfantenne	346
11.4 Door een halvegolfantenne uitgestraald vermogen	347
11.5 Richtfactor en effectieve oppervlakte van een halvegolfantenne	348
11.6 Ingangsimpedantie van een halvegolfantenne	348
11.7 Impedantieaanpassing	349
11.8 Warmteverliezen in de antenne	349
11.9 Gevouwen dipool	351
11.10 Halvegolfantenne gebruikt voor ontvangst	352
11.11 Omgebogen gestrekte en gevouwen kwartgolfantennes	353
11.12 Helegolfantenne in de vrije ruimte en overeenkomstige halvegolf verticale antenne boven aarde	355
11.13 Stralingspatroon van een helegolfantenne	357
11.14 Uitgestraald vermogen van een helegolfantenne	358
11.15 Richtfactor en effectieve oppervlakte van een helegolfantenne	359
11.16 Ingangsimpedantie van een helegolfantenne	360
11.17 Effect van de spleetopening op de ingangsimpedantie van een helegolfantenne	362
11.18 Stroomverdeling op een helegolfantenne	364
11.19 Eindgevoede antennes	366
11.20 Kwaliteitsfactor (Q) van antennes	367
11.21 Invloed van de aarde op de antenneimpedantie	368
Referentie	371

Opgaven	372
12 Algemene theorie van draadantennes	375
12.1 Algemene formule voor de stralingsintensiteit van een stelsel van stroomelementen	375
12.2 Formules voor het uitgestraalde vermogen	378
12.3 Ingangsimpedantie en mutuele impedantie	380
12.4 Een tweede stel formules voor de mutuele impedantie en deingangsimpedantie	380
12.5 Mutuele admittantie.....	382
12.6 Nabije veld van een rechte stroomvoerende draad.....	383
12.7 Nabije veld van een rechte draad met sinusvormige stroom	385
12.8 Methoden van antenneanalyse.....	385
12.9 Antennes, lokale netwerken en voedingslijnen	389
12.10 Het gebied rond de antenneaansluiting.....	390
12.11 Propagatiemodi in kooiconstructieantennes	396
12.12 Lusanntennes en shuntgevoede antennes	401
12.13 Elliptisch gepolariseerde golven.....	402
12.14 Uitzenden en ontvangen van elliptisch gepolariseerde golven.....	404
12.15 Richtwerkingsvector en effectieve lengte van een antenne	408
Referenties.....	409
Opgaven	409
13 De impedantie van de dipoolantenne	419
13.1 Wisselwerking tussen antennes	419
13.2 Asymptotisch benaderd veld van een rechte antenne.....	423
13.3 Asymptotisch benaderde uitdrukking voor de mutuele impedantie van twee parallelle in het midden gevoede antennes	424
13.4 Mutuele impedantie van oneindig dunne halvegolfantennes	426
13.5 Impedantie van een horizontale halvegolfantenne boven een ideaal geleidende aarde.....	428
13.6 Mutuele uitstraling van parallelle antennes.....	429
13.7 Uitstraling van een enkele antenne.....	429
13.8 Halvegolf verticale antenne boven aarde	430
13.9 Asymptotisch benaderde formule voor de opgedrukte spanning	430
13.10 Asymptotisch benaderde formule voor deingangsimpedantie van een symmetrische antenne	432
13.11 Asymptotisch benaderde formule voor deingangsadmittantie	433
13.12 Algemene formule voor deingangsimpedantie van een dunne symmetrische antenne	434
13.13 Modale theorie van antennes	438
13.14 Karakteristieke impedantie van een antenne	442
13.15 Ingangsimpedantie van een dunne symmetrische antenne volgens de modale theorie	448
13.16 Nulpunten en polen	452
13.17 Serie- en parallelresonantiefrequenties.....	452
13.18 Kwaliteitsfactor	453
13.19 Impedantie bij parallelresonantie	453
13.20 Ingangsimpedanties van een cilindrische en een biconische antenne	454
13.21 Vergelijking van theoretische en experimentele waarden voor de impedantie bij parallelresonantie	458
13.22 Effecten van de capaciteit van antennebasis en -omgeving – experimenteel.....	461
13.23 Impedantie bij serieresonantie – theorie en experiment	465

13.24 Lengte voor serie- en parallelresonantie – theorie en experiment.....	468
13.25 Afhankelijkheid van deingangsimpedantie van de vorm van de antenne.....	469
13.26 Ingangsweerstand van oneindig dunne antennes.....	471
13.27 Vergelijking tussen de elementaire theorie en de modale theorie van antennes	473
Referenties.....	473
Opgaven	474
14 De rombusantenne	477
14.1 Rombusantenne	477
14.2 Ingangsimpedantie.....	477
14.3 Stroomverdeling	478
14.4 Stralingsintensiteit	479
14.5 Optimale hoek	479
14.6 Vorm van de hoofdlob.....	480
14.7 Nevenlobben.....	480
14.8 De aarde.....	482
14.9 Vermogenswinst.....	483
14.10 Richtfactor	485
14.11 Verlies in de afsluitweerstand	486
14.12 Het MUSA-ontvangststelsel	490
Referenties.....	493
15 Stelsels van draadantennes	495
15.1 Stelsels van draadantennes	495
15.2 Impedantieaanpassing	495
15.3 Sperkringen	496
15.4 Een transformator tussen een gebalanceerde antenne en een ongebalanceerde voedingslijn..	497
15.5 Voedingssystemen.....	497
15.6 Visgraatantenne.....	501
15.7 Gordijnantenne	511
15.8 Beverage-antenne	514
15.9 Shuntgevoede antenne	519
15.10 Adcock-antenne.....	520
15.11 V-antenne	521
15.12 Horizontaal gepolariseerde rondstralende antennes	524
15.13 Spacediversitysystemen.....	531
15.14 Benaderde analyse van antennestelsels	531
15.15 Antennemodellen.....	533
Referenties.....	535
16 Hoornantennes.....	537
16.1 Hoornantenne	537
16.2 Inductietheorema	538
16.3 Veldequivalentietheorema's	540
16.4 Elementaire bronnen in de vrije ruimte	541
16.5 Huygensbron in de vrije ruimte	543
16.6 Stralingspatroon.....	544
16.7 Richtfactor	545
16.8 Dihedrale hoorn.....	551

16.9 Platte hoorn.....	553
16.10 Diëlektrische golfgeleiderantenne	556
Referenties.....	558
17 Slotantennes	559
17.1 Elektrische en magnetische stroom; elektromotorische en magnetomotorische kracht	559
17.2 Magnetischestroomelement.....	562
17.3 Uitstraling van magnetische stromen	563
17.4 Uniforme-magnetischestroom voerende draad en uniform gevoede sleuf.....	565
17.5 Condensatorantenne en ringvormige sleuf in een geleidend vlak	567
17.6 Golfpijp met een sleuf	568
17.7 Stralingspatronen van antennes van golfpijp met een sleuf	574
17.8 Magnetische dipoolantenne.....	575
17.9 Gebied rond de antenneaansluiting	578
Referenties.....	579
Opgaven	580
18 Reflectoren	583
18.1 Reflectoren	583
18.2 Stralingspatroon.....	584
18.3 Richtfactor	586
18.4 Reflecterende eigenschappen van een parabool	588
18.5 Hoekreflectoren, dihedraal en trihedraal	590
18.6 Hoornreflectorantenne.....	592
18.7 Experimentele gegevens van draadreflectoren en reflectorvlakken	594
Referenties.....	595
19 Lenzen	597
19.1 Lenzen	597
19.2 Golfpijplens	599
19.3 Kunstmatig diëlektricum	600
19.4 Polariseerbaarheid van een geïsoleerde dunne staaf.....	601
19.5 Elektrische polariseerbaarheid van een geïsoleerde metalen bol	603
19.6 Magnetische polariseerbaarheid van een geïsoleerde metalen bol.....	604
19.7 Polariseerbaarheden van andere objecten.....	605
19.8 Polarisatie en depolarisatie door nabije burens	608
19.9 Reflectie tegen een lens	609
19.10 Methoden voor het verhogen van de permeabiliteit van kunstmatige diëlektrica	609
19.11 Kunstmatige diëlektrica met hoge diëlektrische constante.....	611
19.12 Voorbeelden van lenzen	614
Referenties.....	616
Boeken over antennes.....	617
Appendix I Karakteristieke impedantie van transmissielijnen	619
Appendix II Patronen van continue antennestelsels	621
Appendix III Stralingsweerstand en winst van cilindrische antennes	623
Appendix IV Stelfactoren van uniforme antennestelsels	625
Appendix V Winst van antennestelsels	627
Appendix VI Hoornantennes.....	629

Appendix VII Lenzen	631
Appendix VIII Mutuele impedantie van parallelle antennes, gezien aan de aansluitklemmen	633
Appendix IX Constanten van een fysiek medium	635
Appendix X Samenvatting van Maxwells vergelijkingen voor de propagatie van elektromagnetische golven	637
Index van auteurs	639
Index van onderwerpen	643